

**SYLABUS**

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA S1 LATA 2019-2022

(skrajne daty)

Rok akademicki 2020/2021

**1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE**

|                                                       |                                                          |
|-------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu                                      | <b>Komunikacja w perspektywie interkulturowej</b>        |
| Kod przedmiotu*                                       | MPST3                                                    |
| Nazwa jednostki prowadzącej kierunek                  | Kolegium Nauk Humanistycznych                            |
| Nazwa jednostki realizującej przedmiot                | Kolegium Nauk Humanistycznych                            |
| Kierunek studiów                                      | Filologia germańska (z nauką j. niemieckiego od podstaw) |
| Poziom studiów                                        | I stopnia                                                |
| Profil                                                | ogólnoakademicki                                         |
| Forma studiów                                         | stacjonarna                                              |
| Rok i semestr/y studiów                               | rok II, semestr 4                                        |
| Rodzaj przedmiotu                                     | specjalizacyjny, do wyboru                               |
| Język wykładowy                                       | niemiecki                                                |
| Koordinator                                           | dr hab. Krystyna Miłułka, prof. UR                       |
| Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących | pracownicy Katedry Germanistyki                          |

\* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

**1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS**

| Semestr (nr) | Wykł. | Ćw. | Konw. | Lab. | Sem. | ZP | Prakt. | Inne (jakie?) | Liczba pkt. ECTS |
|--------------|-------|-----|-------|------|------|----|--------|---------------|------------------|
| 4            | 15    |     |       |      |      |    |        |               | 1                |

**1.2. Sposób realizacji zajęć**

X zajęcia w formie tradycyjnej

X zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**

Zaliczenie bez oceny, egzamin – możliwa forma zdalna, jak i tradycyjna.

**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Znajomość języka wykładowego co najmniej na poziomie B2.

### 3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

#### 3.1 Cele przedmiotu

|                |                                                                                                                                                                 |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C <sub>1</sub> | Zapoznanie studentów z podstawową terminologią z zakresu komunikacji interkulturowej.                                                                           |
| C <sub>2</sub> | Zapoznanie studentów z konwencjami warunkującymi zachowanie werbalne i niewerbalne w obrębie wybranych kultur o granicach politycznych i geograficznych.        |
| C <sub>3</sub> | Rozwijanie u studentów umiejętności diagnozowania różnic kulturowe pomiędzy kulturą własną i obcą oraz nazywania i wyjaśniania ich przyczyn.                    |
| C <sub>4</sub> | Kształtowanie u studentów umiejętności poszanowania dla braku jednoznaczności oraz ostrożności w wyrażaniu opinii i ocenianiu członków innych grup kulturowych. |

#### 3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

| EK<br>(efekt uczenia się) | Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Odniesienie do efektów kierunkowych <sup>1</sup> |
|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| EK_01                     | Student zna i rozumie znaczenie języka i szeroko rozumianej kultury w obrębie studiów filologicznych oraz posiada uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą terminologię używaną w obrębie komunikacji interkulturowej, rozumie jej źródła oraz zastosowanie w pokrewnych dyscyplinach naukowych.                                                                 | K_Wo2<br>K_Wo3                                   |
| EK_02                     | Student zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji różnych wytworów/komponentów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie antropologii kultury, psychologii społecznej, językoznawstwa i kulturoznawstwa.                                                                                                   | K_Wo4<br>K_Wo8                                   |
| EK_03                     | Student potrafi wykorzystywać i stosować w praktyce zdobytą i ugruntowaną wiedzę z zakresu komunikacji interkulturowej oraz sprawnie posługiwać się niemieckojęzyczną terminologią właściwą dla tej dyscypliny podczas analizowania wybranych zagadnień teoretycznych, jak i wybranych krytycznych sytuacji interakcyjnych.                                    | K_Uo1<br>K_Uo3                                   |
| EK_04                     | Student potrafi rozpoznać różne rodzaje elementy/ aspekty/ płaszczyzny kultury oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym, wykorzystując przy tym m. in. narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych. | K_Uo4                                            |
| EK_05                     | Student potrafi aktywnie uczestniczyć w wymianie poglądów w języku niemieckim – prezentować, wartościować i ewaluować różne opinie, poglądy                                                                                                                                                                                                                    | K_Uo5<br>K_Uo8<br>K_U11                          |

<sup>1</sup> W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                         |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
|      | i stanowiska w zakresie tematycznym obejmującym zjawiska komunikacji interkulturowej, potrafi współdziałać i pracować w zespole podczas realizacji projektu etnograficznego, przyjmując w nim różne role.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                         |
| EK_6 | Student jest gotów do krytycznej oceny nabytej wiedzy z zakresu komunikacji interkulturowej oraz wykorzystania jej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych (a w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu jest gotów do zasięgania opinii ekspertów) oraz do kompetentnego i odpowiedzialnego wykorzystywania tejże wiedzy zarówno podczas codziennej, jak i specjalistycznej (jako tłumacz) komunikacji w języku niemieckim, mając przy tym na uwadze dobro wszystkich uczestników interakcji. | K_Ko1<br>K_Ko2<br>K_Ko5 |

### 3.3 Treści programowe

#### A. Problematyka wykładu

| <b>Treści merytoryczne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Komunikacja interkulturowa – wyjaśnienie pojęcia i wprowadzenie w problematykę. Rola komunikacji interkulturowej w kształceniu nauczycieli, tłumaczy, mediatorów. Analiza wybranych modeli komunikacji interpersonalnej przebiegającej na styku co najmniej dwóch kultur – teoretyczne rozważania poparte przykładowymi krytycznymi sytuacjami interakcyjnymi.                                                                                    |
| Kompetencja interkulturowa – przegląd definicji; Omówienie i analiza wybranych modeli kompetencji interkulturowej.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Kultura – zdefiniowanie pojęcia z perspektywy językoznawstwa, antropologii kultury, socjologii, pedagogiki i psychologii społecznej. Związki języka z kulturą – perspektywa społeczna i generatywna (antropocentryczna). Określanie granic kultury – granice polityczne, geograficzne, językowe, duchowo-historyczne i socjologiczne kultury. Kultura narodowa – wyjaśnienie pojęcia oraz analiza wybranych typologii kultury (Hofstede, Thomas). |
| Obraz własny i obcy; sąd, uprzedzenie, stereotyp – powstawanie, charakterystyka, funkcje. Uprzedzenia i stereotypy narodowe w obrazie Polski i Polaków w Niemczech oraz Niemiec i Niemców w Polsce – analiza materiałów o nachyleniu humorystycznym – wybranych dowcipów, anegdot, programów kabaretowych.                                                                                                                                        |
| Stereotypy i uprzedzenia w obrazie innych kultur (w tym narodowych) – prezentacja i omówienie studenckich projektów.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Potoczne rozumienie słowa kultura, w sensie bycia kulturalnym. Kultura (narodowa) a grzeczność w komunikacji – omówienie zachowań werbalnych i niewerbalnych obowiązujących w obrębie wybranych kultur (przede wszystkim polskiej i niemieckiej, ale także japońskiej, chińskiej, arabskiej).                                                                                                                                                     |
| Nieporozumienia natury (inter)kulturowej – analiza wybranych krytycznych sytuacji interakcyjnych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

#### B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

|                     |
|---------------------|
| Treści merytoryczne |
|---------------------|

-----  
-----

### 3.4 Metody dydaktyczne

Wykład problemowy / wykład z prezentacją multimedialną, metoda projektów, dyskusja, analiza przypadków.

## 4. METODY I KRYTERIA OCENY

### 4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

| Symbol efektu | Metody oceny efektów uczenia się<br>(np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć) | Forma zajęć dydaktycznych<br>(w., ćw., ...) |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|
| EK_01         | obserwacja w trakcie zajęć, egzamin pisemny lub ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej                                                  | w.                                          |
| EK_02         | obserwacja w trakcie zajęć, egzamin pisemny lub ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej                                                  | w.                                          |
| EK_03         | obserwacja w trakcie zajęć, egzamin pisemny lub ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej                                                  | w.                                          |
| EK_04         | obserwacja w trakcie zajęć, egzamin pisemny lub ustny w formie tradycyjnej lub zdalnej, projekt etnograficzny                           | w.                                          |
| EK_05         | projekt etnograficzny                                                                                                                   | w.                                          |
| EK_06         | obserwacja w trakcie zajęć, projekt etnograficzny                                                                                       | w.                                          |

### 4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Po semestrze 4 zaliczenie na podstawie systematycznej obecności i prezentacji projektu etnograficznego. Zaliczenie umożliwia podejście do egzaminu pisemnego lub ustnego w formie tradycyjnej lub zdalnej.

## 5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

| Forma aktywności                                                                                          | Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| Godziny kontaktowe wynikające z planu studiów                                                             | 15                                                |
| Inne z udziałem nauczyciela<br>(udział w konsultacjach, egzaminie)                                        | 3                                                 |
| Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.) | 12                                                |
| SUMA GODZIN                                                                                               | 30                                                |
| SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS                                                                            | 1                                                 |

\* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

## 6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

|                                  |      |
|----------------------------------|------|
| wymiar godzinowy                 | brak |
| zasady i formy odbywania praktyk | brak |

## 7. LITERATURA

### Literatura podstawowa:

- Bolten, Jürgen (2007): *Interkulturelle Kompetenz*. Erfurt: Landeszentrale für Politische Bildung Thüringen.
- Eismann, Volker (2007): *Erfolgreich in der interkulturellen Kommunikation*. Berlin: Cornelsen.
- Erll, Astrid / Gymnich, Marion (2007): *Interkulturelle Kompetenzen. Erfolgreich kommunizieren zwischen den Kulturen*. Klett Lernen und Wissen GmbH: Stuttgart.
- Heringer, Hans Jürgen (2004): *Interkulturelle Kommunikation: Grundlagen und Konzepte*. Tübingen/Basel: Francke.
- Heringer, Hans Jürgen (2012): *Interkulturelle Kompetenz. Ein Arbeitsbuch mit interaktiver CD und Lösungsvorschlägen*. Tübingen und Basel: A. Francke Verlag.
- Hofstede, Gerd (1993): *Kulturen-Organisationen-Management. Interkulturelle Zusammenarbeit*. Wiesbaden: Gabler.
- Jammal, Elis (2014): *Kultur und Interkulturalität. Interdisziplinäre Zugänge*. Wiesbaden: Springer Fachmedien.
- Knapp-Potthoff, Annelie / Liedke, Martina (1997): *Aspekte interkultureller Kommunikationsfähigkeit*. München: iudicium Verlag.
- Kübler, Hans Dieter (2011): *Interkulturelle Medienkommunikation. Eine Einführung*. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften.
- Maletzke, Gerhard (1996): *Interkulturelle Kommunikation. zur Interaktion zwischen Menschen verschiedener Kulturen*. Opladen: Westdeutscher Verlag.
- Mihułka, Krystyna (2005): *Interkulturelle Verständigungsprobleme in der Alltagskommunikation und Konsequenzen für interkulturell bezogenen Fremdsprachenunterricht*. In: Prace naukowo-dydaktyczne Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie. 19/2005, 207-218.
- Mihułka, Krystyna (2010): *Stereotype und Vorurteile in der deutsch-polnischen Wahrnehmung*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Mihułka, Krystyna (2012): *Rozwój kompetencji interkulturowej w warunkach szkolnych – mity a polska rzeczywistość. Na przykładzie języka niemieckiego jako L3*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Mihułka, Krystyna (2014): *Dylematy współczesnej glottodydaktyki: język – kultura, interlingwalizm – interkulturowość*. In: Języki Obce w Szkole 3/2014, 78-87.
- Mihułka, Krystyna (2015): *Obraz Niemców w wybranych programach polskich kabaretów*. In: Studia Niemcoznawcze. Tom 55, 167-180.
- Mihułka, Krystyna (2016): *Koncepcje kultury a nauczanie i uczenie się języków obcych – zarys teoretyczny*. In: Neofilolog 47/1, 21-35.
- Mihułka, Krystyna (2016): *Die Entwicklung der interkulturellen Kompetenz im DaF-Unterricht – ein Meilenstein im deutsch-polnischen Dialog. Zum Deutschlandbild der Polen, Polenbild der Deutschen und interkulturellen / deutsch-polnischen Dialog*. In: Wierzbicka, Mariola / Wille,

Lucyna (Hrsg.): Im Wirkungsfeld der kontrastiven und angewandten Linguistik / In the field of contrastive and applied linguistics. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Bd. 7., 74-91.

Nieke, Wolfgang (2008): *Interkulturelle Erziehung und Bildung. Wertorientierungen im Alltag*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften | GWV Fachverlage GmbH.

#### **Literatura uzupełniająca:**

Bouchara, Abdelaziz (2002): *Höflichkeitsformen in der Interaktion zwischen Deutschen und Arabern. Ein Beitrag zur interkulturellen Kommunikation*. Tübingen: Max Niemeyer.

Grucza, Franciszek / Chomicz-Jung, Krystyna (1996): *Problemy komunikacji interkulturowej: Jedna Europa – wiele języków i wiele kultur*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Liang, Yong (1992): *Höflichkeit als interkulturelles Verständigungsproblem. Eine kontrastive Analyse Deutsch/Chinesisch zum kommunikativen Verhalten in Alltag und Wissenschaftsbetrieb*. In: Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache, 18, 65-86.

Lüsebrink, Hans Jürgen (2005): *Interkulturelle Kommunikation. Interaktion, Fremdwahrnehmung, Kulturtransfer*. Stuttgart-Weimar: Metzler.

Marcjanik, Małgorzata (2007): *Grzeczność w komunikacji językowej*. Warszawa: PWN.

Mikułowski Pomorski, Jerzy (2003): *Komunikacja międzykulturowa. Wprowadzenie*. Kraków: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej.

Sugitani, Masako (2002): *Als kritisch erlebte Interaktionssituationen in der japanisch-deutschen Begegnung. Eine Erkundung des Alltagswissens am Arbeitsplatz*. In: Hauschild, Thomas / Warneken, Bernd Jürgen (Hrsg.): *Inspecting Germany. Internationale Deutschland-Ethnographie der Gegenwart*. Münster, Hamburg, London: Lit Verlag. Band 1, 89-105.

Tomiczek Eugeniusz u.a. (2004): *Deutsch-polnische Grammatik der Höflichkeit*. In: Vogt, Matthias Theodor u.a. (Hrsg.): *Kulturen in Begegnung*. Collegium Pontes Görlitz-Zgorzelec-Zhorelec 2003. Wrocław-Görlitz: Oficyna Wydawnicza ATUT, 247-274.

Najnowsze publikacje o charakterze naukowym oraz materiały z prasy bieżącej i zasobów internetowych, zgodne z treściami merytorycznymi przedmiotu

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej